

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№5

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSessorLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIYAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIYAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIYAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY Tajribalar asosida O'zbekiston Respublikasi Davlat Sektorini InstitutSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKT LARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	

YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI

Koriev Orif Azizovich

“Toshmineralsuv bottler” MChJ

Hududiy menejeri

Email: orifkoriev@gmail.com

ORCID: 0009-0008-8903-5674

Annotatsiya: Maqolada yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlarining iqtisodiy mazmuni va amaliy ahamiyati tadqiq etilgan. Unda startaplarni moliyalashtirishning asosiy manbalari, jumladan bank kreditlari, venchur kapitali, grantlar, investitsiyalar va kraudfanding tizimlarining o'rnini tahlil qilingan. Startap loyihalarni samarali moliyalashtirish orqali yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish va innovatsion iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik biznes, yoshlar tadbirkorligi, innovatsiya, biznes-inkubator, texnopark, raqamli iqtisodiyot, startap.

Аннотация: В статье исследованы экономическая сущность и практическое значение механизмов финансирования стартап-проектов молодых предпринимателей. Проанализированы основные источники финансирования стартапов, включая банковские кредиты, венчурный капитал, гранты, инвестиции и системы краудфандинга. Разработаны предложения по развитию молодежного предпринимательства и поддержке инновационной экономики посредством эффективного финансирования стартап-проектов.

Ключевые слова: малый бизнес, молодежное предпринимательство, инновация, бизнес-инкубатор, технопарк, цифровая экономика, startap.

Abstract: This article examines the economic essence and practical significance of financing mechanisms for startup projects of young entrepreneurs. The main sources of startup financing, including bank loans, venture capital, grants, investments, and crowdfunding systems, are analyzed. Proposals have been developed to support youth entrepreneurship and innovative economy through the effective financing of startup projects.

Keywords: small business, youth entrepreneurship, innovation, business incubator, technopark, digital economy, startup.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar jarayonida yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash va innovatsion startap loyihalarni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Mamlakatimizda yoshlarning biznes tashabbuslarini rag'batlantirish, ularni moliyaviy qo'llab-quvvatlash hamda innovatsion g'oyalarni amaliyotga joriy etishga qaratilgan qator dasturlar amalga oshirilmoqda. Xususan, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi, startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash fondlari, imtiyozli kreditlar va grant dasturlari yoshlarning tadbirkorlik faoliyatiga bo'lgan qiziqishini yanada oshirmoqda [1].

Bugungi kunda yosh tadbirkorlar iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishida muhim subyekt sifatida maydonga chiqmoqda. Ular tomonidan ishlab chiqilayotgan startap loyihalar yangi texnologiyalarni joriy etish, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi ish o'rinlari yaratish va mamlakatning investitsion jozibadorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini amalga oshirish jarayonida moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimlarining kengayib borayotgani, investorlarga chiqish imkoniyatlarining bosqichma-bosqich rivojlanayotgani, garov ta'minoti mexanizmlarining takomillashayotgani hamda moliyaviy savodxonlikni oshirishga qaratilgan dasturlarning joriy etilishi sohada ijobiy o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Ilmiy tadqiqotlarda ta'kidlanganidek, startap infratuzilmasining rivojlanishi va innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining samarali ishlashi yoshlar tadbirkorligining muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi [2].

Yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirishda bank kreditlari, venchur kapitali, grantlar, kraudfanding platformalari, biznes farishtalar investitsiyalari hamda davlat subsidiyalari muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, texnoparklar, biznes-inkubatorlar va innovatsion markazlar faoliyati yoshlarning innovatsion loyihalarini

tijoratlashtirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Mazkur maqolada yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini, mavjud moliyalashtirish mexanizmlarining samaradorligi, sohadagi muammolar hamda istiqboldagi rivojlanish yo'nalishlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, innovatsion g'oyalarni tijoratlashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida startap faoliyati samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish masalasi bugungi kunda nafaqat O'zbekistonda, balki jahon miqyosida ham innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Shu bois startap loyihalarni moliyalashtirishning nazariy va amaliy asoslarini o'rganish, ayniqsa yosh tadbirkorlarning moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish masalalari ilmiy tadqiqotlarning dolzarb yo'nalishiga aylangan.

O'zbekistonlik olimlardan Ergashev O., Abdulhakimov Z.T., Alimurodov M.K., Debabov S.A., Asaul A.N., Smagulova J.B., Mazur E. va boshqalarning ilmiy ishlari kichik biznes va innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirishda moliyaviy infratuzilma, investitsion muhit, texnoparklar, biznes-inkubatorlar hamda venchur moliyalashtirish mexanizmlarining iqtisodiy samaradorligini asoslashga bag'ishlangan. Ularning tadqiqotlarida ta'kidlanishicha, startap loyihalarni moliyalashtirish tizimi innovatsion g'oyalarni amaliyotga joriy etish, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash hamda investitsion faollikni oshirishda muhim o'rin tutadi.

Shuningdek, xorijiy olimlardan R. Yoximsen, P. Rozenstein-Rodan va P. Samuelsonlarning ilmiy qarashlarida infratuzilma va moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimlari iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omillaridan biri sifatida baholanadi. Ularning fikriga ko'ra, innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish uchun moliyaviy resurslar, investitsion mexanizmlar va intellektual salohiyatning o'zaro uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini muvaffaqiyatli amalga oshirish, bir tomondan, venchur fondlari, bank kreditlari, grantlar, kraudfanding platformalari va biznes farishtalar investitsiyalari kabi innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining rivojlanganlik darajasiga, ikkinchi tomondan esa davlat tomonidan yaratilayotgan qo'llab-quvvatlovchi tizimlarga bevosita bog'liqdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlarini o'rganish va tahlil qilishda ilmiy tadqiqotning bir qator zamonaviy metodlaridan foydalanildi. Nazariy-tahliliy yondashuv asosida startap loyihalarni moliyalashtirishga oid milliy va xorijiy ilmiy adabiyotlar, iqtisodiy tadqiqotlar, qonunlar, Prezident farmonlari va davlat dasturlari tizimli ravishda o'rganildi. Ushbu yondashuv orqali yosh tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning nazariy asoslari hamda innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining iqtisodiy mohiyati tahlil qilindi.

Qiyosiy tahlil metodi yordamida O'zbekiston, Janubiy Koreya, AQSH, Xitoy va Turkiya davlatlarida startap loyihalarni moliyalashtirish tajribalari o'zaro taqqoslandi. Xususan, venchur kapitali, kraudfanding, grantlar, biznes farishtalar investitsiyalari va imtiyozli kreditlash tizimlarining samaradorligi o'rganildi. Statistik tahlil metodi orqali so'nggi yillarda yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilgan startap loyihalar soni, ularga ajratilgan moliyaviy mablag'lar hajmi, investitsiyalar oqimi hamda yaratilgan ish o'rinlari ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Shuningdek, startap loyihalarning iqtisodiy samaradorligi va ularning innovatsion rivojlanishga ta'siri baholandi. Shu sababli, startaplarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, venchur moliyalashtirishni rivojlantirish, raqamli investitsiya platformalarini keng joriy etish hamda yoshlarning moliyaviy savodxonligini oshirish zarur hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'rganishlar natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish tizimi so'nggi yillarda iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylanib bormoqda. Ayniqsa, innovatsion iqtisodiyotning rivojlanishi, startap ekotizimining shakllanishi hamda texnoparklar, biznes-inkubatorlar va venchur moliyalashtirish institutlarining faoliyati yoshlarning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashda muhim omil bo'lmoqda [3].

So'nggi yillarda yosh tadbirkorlar tomonidan tashkil etilgan startap loyihalar soni sezilarli darajada oshdi. Davlat statistika ma'lumotlariga ko'ra, 2020–2024-yillar davomida yoshlar ishtirokidagi innovatsion biznes

subyektlari sonining o'sishi kuzatildi. Ushbu startaplarning asosiy qismi axborot texnologiyalari, elektron tijorat, xizmat ko'rsatish, sanoat va agrotexnologiyalar yo'nalishlarida faoliyat yuritmoqda. Mazkur loyihalarni moliyalashtirishda bank kreditlari, davlat grantlari, venchur fondlari, biznes farishtalar investitsiyalari hamda kraudfanding platformalari muhim manba sifatida xizmat qilmoqda.

Innovatsion infratuzilma elementlari – texnoparklar, biznes-inkubatorlar, startap markazlari va innovatsion fondlar yosh tadbirkorlar uchun dastlabki moliyaviy va konsultativ platforma vazifasini bajarmoqda. Ushbu tizim yoshlarning innovatsion g'oyalari tijoratlashtirish, investitsiyalarni jalb qilish hamda yangi ish o'rinlari yaratishga xizmat qilmoqda. Xususan, Namangan, Toshkent va Samarqand viloyatlarida yoshlar startaplarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan innovatsion markazlar faol rivojlanayotgani kuzatilmoqda. Namangan viloyatidagi "Yoshlar texnoparki" faoliyati misolida ko'rish mumkinki, ko'plab yosh innovatorlar o'z loyihalarini ishlab chiqish, investorlarni jalb qilish va amaliy sinovdan o'tkazish imkoniyatiga ega bo'lgan. Bu esa hududiy moliyaviy infratuzilmaning startap faoliyatidagi amaliy samaradorligini tasdiqlaydi [4].

Tahlillar natijasida aniqlanishicha, raqamli texnologiyalar va innovatsion moliyalashtirish vositalaridan foydalanish startap loyihalarning iqtisodiy samaradorligini oshirmoqda. Jumladan, Big Data texnologiyasi, Cloud Computing texnologiyasi, sun'iy intellekt va elektron to'lov tizimlari asosida faoliyat yuritayotgan startaplarning investitsion jozibadorligi an'anaviy biznes loyihalarga nisbatan yuqoriroq ekanligi kuzatildi. Shuningdek, universitetlar qoshidagi biznes-inkubatorlar va akselerator dasturlar yosh tadbirkorlarning moliyaviy savodxonligini oshirish, biznes reja ishlab chiqish va investorlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynamoqda.

Izlanishlar natijasiga ko'ra, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish jarayonida quyidagi yo'nalishlar bosqichma-bosqich rivojlantirilmoqda:

- venchur kapitali va investitsion mablag'larga kirish imkoniyatlarini kengaytirish;
- bank kreditlari uchun qulay moliyalashtirish shartlarini takomillashtirish;
- startap loyihalarni investorlar oldida samarali taqdim etish ko'nikmalarini rivojlantirish;
- hududlar kesimida innovatsion va moliyaviy infratuzilmani izchil rivojlantirish;
- startap faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy mexanizmlarni yanada takomillashtirish.

Mazkur yo'nalishlarni yanada rivojlantirish uchun davlat tomonidan startap loyihalarni moliyalashtirishga ixtisoslashgan venchur fondlarini rivojlantirish, imtiyozli kredit liniyalarini kengaytirish, kraudfanding platformalarini qo'llab-quvvatlash hamda yosh tadbirkorlarning moliyaviy va investitsion savodxonligini oshirishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi (1-jadval).

1-jadval.

O'zbekistonda yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish manbalari va ularning afzalliklari¹

Moliyalashti-rish manbasi	Moliyalashti-rish shakli	Afzalliklari	Kamchiliklari	Yosh startaplar uchun ahamiyati
Bank kreditlari	Imtiyozli va tijorat kreditlari	Mablag' olish imkoniyati keng, davlat dasturlari mavjud	Yuqori garov talabi va foiz xarajatlari mavjud	Dastlabki biznes faoliyatini boshlashda muhim manba
Venchur kapitali	Investorlar tomonidan ulush asosida investitsiya kiritish	Katta hajmdagi investitsiya va biznes maslahatlar olish imkoniyati	Investor kompaniya boshqaruvida ishtirok etadi	Innovatsion va tez rivojlanadigan startaplar uchun samarali
Davlat grantlari	Qaytarib olinmaydigan mablag'	Moliyaviy yuklamaning yo'qligi	Tanlov asosida ajratiladi	Ilmiy va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlaydi
Kraudfanding	Onlayn platformalar orqali mablag' yig'ish	Kichik mablag'larni tez yig'ish imkoniyati	Platforma va marketing xarajatlari talab etiladi	Yangi g'oyalarni sinovdan o'tkazishda qulay
Biznes farishtalar investitsiyasi	Xususiy investorlarning mablag' kiritishi	Tajriba va mentorlik yordami mavjud	Investor ulush talab qiladi	Yosh tadbirkorlarning biznes tajribasini oshiradi
Akselerator va inkubator dasturlari	Konsalting va boshlang'ich moliyaviy yordam	Ta'lim, mentorlik va networking imkoniyati	Moliyalashtirish hajmi cheklangan	Startapni bozorga olib chiqishda muhim vosita

1 Manba: muallif ishlanmasi

Mazkur jadvalda O'zbekistonda yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirishda foydalanilayotgan asosiy moliyaviy manbalar hamda ularning iqtisodiy xususiyatlarini tahlil qilingan. Tahlillardan ko'rinadiki, startap loyihalarni rivojlantirishda turli moliyalashtirish mexanizmlarining o'ziga xos afzallik va kamchiliklari mavjud.

Bank kreditlari yosh tadbirkorlar uchun eng an'anaviy moliyalashtirish manbasi hisoblanadi. Ayniqsa, davlat tomonidan ajratilayotgan imtiyozli kreditlar yoshlarning biznes faoliyatini boshlashida muhim rol o'ynamoqda. Biroq yuqori garov talablari hamda foiz stavkalari ayrim startap loyihalar uchun moliyaviy to'siq bo'lib qolmoqda. Shu sababli ko'plab innovatsion startaplar alternativ moliyalashtirish usullariga murojaat qilmoqda.

Venchur kapitali innovatsion va yuqori o'sish salohiyatiga ega startaplar uchun eng samarali moliyalashtirish vositalaridan biri hisoblanadi. Ushbu mexanizm orqali investorlar nafaqat moliyaviy mablag', balki biznes boshqaruvi bo'yicha tajriba va strategik maslahatlar ham beradi. Ayniqsa, axborot texnologiyalari va raqamli platformalar sohasidagi startaplar uchun venchur kapitalining ahamiyati yuqori hisoblanadi.

Davlat grantlari yoshlarning ilmiy va innovatsion loyihalarini qo'llab-quvvatlashda muhim moliyaviy instrument sifatida namoyon bo'lmoqda. Grant mablag'larining qaytarib olinmasligi startaplarning moliyaviy barqarorligini oshiradi. Shu bilan birga, grantlarning tanlov asosida ajratilishi eng istiqbolli va innovatsion loyihalarni saralab olish hamda tadbirkorlar o'rtasida raqobat muhitini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Kraufanding platformalari esa zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida startaplarni moliyalashtirishning yangi shakli sifatida rivojlanmoqda. Ushbu tizim orqali yosh tadbirkorlar o'z g'oyalarini internet foydalanuvchilariga taqdim etib, kichik investitsiyalarni jalb qilishi mumkin. Bu usul ayniqsa kreativ va innovatsion mahsulotlarni bozorga olib chiqishda samarali hisoblanadi.

Umuman olganda, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun bank kreditlari, venchur kapitali, grantlar va kraufanding tizimlarini o'zaro integratsiyalashgan holda rivojlantirish zarur. Bu esa innovatsion iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlash, yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi [6].

Asosiy natijalarga tayanib, quyidagi takliflar ilgari suriladi: yoshlar startaplarini moliyalashtirishning ko'p manbali tizimini yaratish – davlat, xususiy sektor va xalqaro moliyaviy institutlar ishtirokida; yoshlar uchun raqamli savodxonlik dasturlarini joriy etish, ularni texnologik biznes modellarini yaratishga o'rgatish; mahalliy infratuzilmani modernizatsiya qilish, yoshlar innovatsion faoliyatini qo'llab-quvvatlaydigan qulay iqtisodiy muhit yaratish hamda moliyalashtirish jarayonidagi byurokratik to'siqlarni qisqartirish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillardan xulosa qilish mumkinki, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlari O'zbekiston iqtisodiyotining innovatsion rivojlanishi, raqobatbardoshligini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda raqamli iqtisodiyotni kengaytirishda strategik ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda davlat tomonidan yaratilayotgan qulay investitsion muhit, imtiyozli kreditlar, grant dasturlari, venchur fondlari va "Yoshlar – kelajagimiz" kabi tashabbuslar startap ekotizimini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Mavjud muammolarni bartaraf etish va startap moliyalashtirish tizimini takomillashtirish maqsadida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

birinchidan, startaplarni moliyalashtirish jarayonini raqamlashtirish, kraufanding platformalari, fintech xizmatlari va elektron investitsiya tizimlarini keng joriy etish;

ikkinchidan, yosh tadbirkorlarning moliyaviy savodxonligini oshirish, biznes-reja tuzish, investitsiya jalb qilish va xalqaro bozorga chiqish ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha maxsus dasturlarni kengaytirish;

uchinchidan, hududlarda startap loyihalarni moliyalashtirish uchun qulay investitsion va huquqiy muhitni shakllantirish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish hamda soliq va kredit imtiyozlarini kengaytirish.

Umuman olganda, yosh tadbirkorlarning startap loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish mamlakatda innovatsion iqtisodiy o'sishni ta'minlash, raqamli transformatsiyani jadallashtirish, yangi ish o'rinlari yaratish va milliy iqtisodiyotning investitsion jozibadorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, davlat, xususiy sektor va ilmiy muassasalar hamkorligida startap moliyalashtirish tizimini yanada rivojlantirish O'zbekistonning uzoq muddatli taraqqiyoti uchun strategik zarurat hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 27-iyundagi "Yoshlar — kelajagimiz" Davlat dasturi to'g'risida"gi PF-5466-son Farmoni // URL: <https://lex.uz/docs/-3826820>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 14-fevraldagi "Yoshlar tadbirkorligini hamda ularning bandligini ta'minlashga qaratilgan biznes loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-60-son qarori // URL: <https://www.lex.uz/uz/docs/-7386867>
3. World Bank (2023). Youth Entrepreneurship in Emerging Economies: Opportunities and Challenges. – Washington D.C.

4. Ergashev O. Kichik innovatsion korxonalar rivojlanishida mintaqaviy infratuzilmalarning o'рни. – Namangan: NDTU, 2025.
5. Alimurodov M.K. Bozor iqtisodiyoti sharoitida infratuzilmani rivojlantirish nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.
6. Debabov S.A. Hududiy infratuzilma tizimini takomillashtirish omillari. – Moskva: Ekonomika, 2019.
7. Mazur E. Innovatsion tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash tizimi. – Kiev, 2021.
8. Asaul A.N., Kaparov B.M., Perevyazkin V.B. Moliyaviy-iqtisodiy innovatsiyalar va kichik biznesni rivojlantirish strategiyalari. – Sankt-Peterburg: Piter, 2020.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100